

Η ψηφιοποίηση της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς και οι Νομικοί Περιορισμοί της

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΣΙΟΪΝΤΡΗ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΜΠ – ΜSc ΑΝΑΣΤΗΛΩΤΡΙΑ ΕΜΠ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΥΠΕΝ

ΡΗΔC ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΑΝ. ΑΙΓΑΪΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ - ΜΈΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΠΜΣ “ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΈΞΥΠΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ, ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ (ΙΟΤ) ΚΑΙ ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ» ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝ. ΠΕΙΡΑΪΩΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ ΣΤΟ (ΔΠΜΣ) «ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΪΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.

Η ψηφιοποίηση της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς και οι Νομικοί Περιορισμοί της

- ▶ Στο ψηφιακό κόσμο που διαμορφώνεται σήμερα και μεταλλάσσεται καθημερινά η «**πραγματικότητα**» παίρνει νέες μορφές και διαστάσεις.
- ▶ Ο κλασικός τρόπος πρόσληψης της εικόνας από τον δέκτη-χρήστη καθώς και η μέθοδος απεικόνισης του υφιστάμενου ή του φανταστικού περιβάλλοντος εμπλουτίζεται, ενώ η αντίληψη του χρήστη διευρύνεται μέσω της **360° τεχνολογίας**,

Η ψηφιοποίηση της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς και οι Νομικοί Περιορισμοί της

- ▶ της **επαυξημένης πραγματικότητας (AR)**,

Η ψηφιοποίηση της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς και οι Νομικοί Περιορισμοί της

► της μικτής πραγματικότητας (MR)

Η ψηφιοποίηση της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς και οι Νομικοί Περιορισμοί της

► και της **εικονικής πραγματικότητας** (VR).

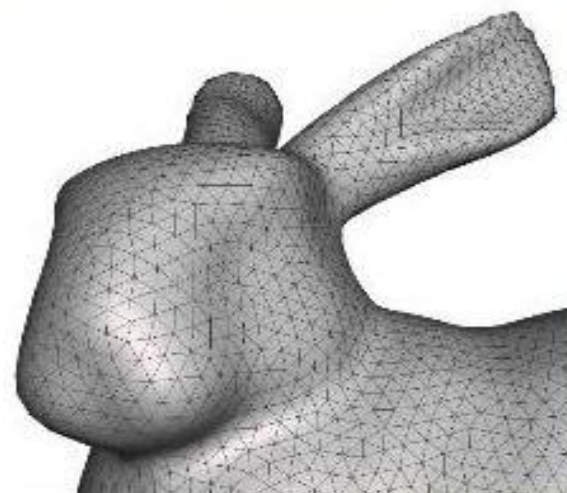
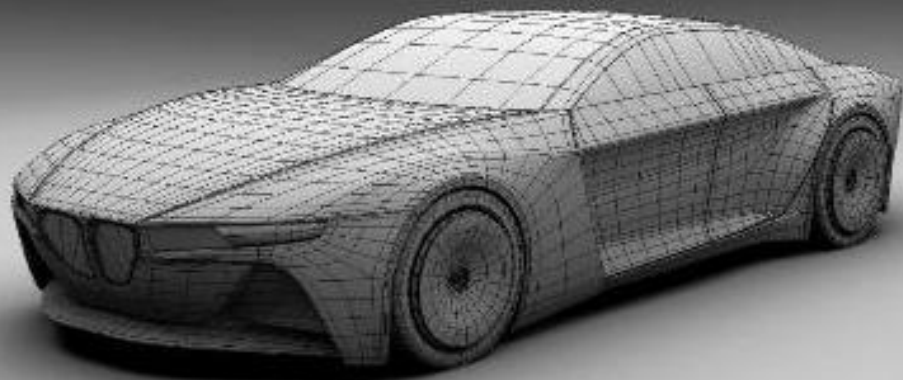

Η ψηφιοποίηση της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς και οι Νομικοί Περιορισμοί της

Είναι φυσικό ότι όλα τα παραπάνω, που αρχικά ξεπήδησαν μέσα από το χώρο του **gaming** και των παιχνιδομηχανών έχουν επηρεάσει, μεταξύ άλλων και τον χώρο του **πολιτισμού**, τόσο ως προς την **παραγωγή** του όσο και ως προς την **αξιοποίηση** και **ανάδειξη** του.

Πολυγωνικό μοντέλο

Πως δημιουργείται;
1) Με λογισμικό
2) 3D σαρωτές
3) Φωτογραμμετρία

Η ψηφιοποίηση της υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς και οι Νομικοί Περιορισμοί της

Η παρούσα έρευνα έχει ως σκοπό την παρουσίαση του **σχετικού θεσμικού πλαισίου** και των ζητημάτων που τίθενται από τη δημιουργία και χρήση των νέων ψηφιακών εικονικών τεχνολογιών, με έμφαση **το χώρο της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς,**

μέσω παραδειγμάτων και πρακτικών που προέρχονται από ιδιωτικούς αλλά και κρατικούς φορείς,

που αλλάζουν στις ημέρες μας δραστικά τον τρόπο της **αξιοποίησης, της διαχείρισης και της εμπορικής εκμετάλλευσής της.**

► Πολιτιστική Κληρονομιά

Πολιτιστική Κληρονομιά (Cultural Heritage) είναι το κληροδότημα από **φυσικά αντικείμενα** και από **άυλα χαρακτηριστικά** μιας ομάδας ή κοινωνίας, τα οποία έχουν κληροδοτηθεί από τις παλαιότερες γενιές και διατηρούνται στο παρόν ενώ παράλληλα παραχωρούνται στο μέλλον για να επωφεληθούν οι επόμενες γενιές.

► Σύγχρονος Πολιτισμός

Σύγχρονος Πολιτισμός (Contemporary Culture) είναι το σύνολο των υλικών, πνευματικών, τεχνικών επιτευγμάτων και επιδόσεων, που είναι αποτέλεσμα των **δημιουργικών δυνάμεων** και των ικανοτήτων του ανθρώπου όπως εκφράζεται **στη σύγχρονη εποχή**.

Οι παραπάνω ορισμοί είναι απαραίτητοι γιατί οποιαδήποτε ψηφιακή απεικόνιση του παρελθόντος είναι ένα σύγχρονο έργο που **αντικατοπτρίζει την καλλιτεχνική συμβολή και τις τεχνολογικές ικανότητες του δημιουργού της.**

Συνδιασμός Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Σύγχρονης Δημιουργίας

«ΘΟΛΟΣ»
Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος»

Αρχαιολογικός Νόμος

- ▶ Το **νομικό πλαίσιο** που διέπει τις περιπτώσεις χορήγησης αδείας χρήσης απεικονίσεων αρχαιολογικού περιεχομένου στο διαδίκτυο και σε ψηφιακές εφαρμογές ορίζεται στο **αρ. 46 του ν. 3028/2002** «Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», όπως ισχύει

- ▶ και στις εφαρμοστικές αυτού

ΚΥΑ ΥΠΠΟΤ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/126463/28.12.2011

(ΦΕΚ 3046/Β/ 30.12.2011).

► **άρθρο 46 του ν. 3028/2002:**

«4. Για την παραγωγή, αναπαραγωγή και διάδοση στο κοινό, για άμεσο ή έμμεσο **οικονομικό ή εμπορικό σκοπό, εκμαγείων, αντιγράφων ή απεικονίσεων μνημείων**, που ανήκουν στο Δημόσιο, είτε ακινήτων που βρίσκονται σε αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικούς τόπους* ή είναι μεμονωμένα, είτε κινητών που βρίσκονται σε μουσεία ή συλλογές του Δημοσίου, **με οποιονδήποτε τρόπο και μέσο**, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών και ψηφιακών, του διαδικτύου (Internet), των δικτύων τηλεπικοινωνιακής ή άλλης σύνδεσης και της **δημιουργίας βάσεων δεδομένων με εικόνες** των παραπάνω, από άλλους φορείς ή πρόσωπα, πλην του Δημοσίου, του Τ.Α.Π.Α. (νυν Ο.Δ.Α.Π) και του Οργανισμού Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού Α.Ε. **απαιτείται προηγούμενη άδεια**. Η άδεια χορηγείται **έναντι τέλους**, υπέρ του Τ.Α.Π.Α. (νυν Ο.Δ.Α.Π) σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, στην οποία καθορίζεται και η χρονική διάρκεια της άδειας, οι όροι υπό τους οποίους παρέχεται και το καταβλητέο τέλος.

5. Η **παραγωγή, αναπαραγωγή και χρήση των παραπάνω προϊόντων** για άλλους σκοπούς, όπως **καλλιτεχνικούς, εκπαιδευτικούς ή επιστημονικούς**, επιτρέπεται, έναντι της καταβολής τέλους, υπέρ του Τ.Α.Π.Α. (νυν Ο.Δ.Α.Π) από την οποία **είναι δυνατή η απαλλαγή με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού**».

▶ Στην **ΚΥΑ ΥΠΠΟΤ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/126463/28.12.2011**

(ΦΕΚ 3046/Β/ 30.12.2011), αρ. 4 παρ. 1 αυτής ορίζεται ότι :

«Για την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου ως **απεικονίσεις** νοούνται οι απεικονίσεις μνημείων που ανήκουν στο Δημόσιο, ή ακινήτων που βρίσκονται σε αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικούς τόπους* ή είναι μεμονωμένα, είτε κινητών που βρίσκονται σε Μουσεία ή συλλογές του Δημοσίου».

▶ Το **είδος των τελών** που αναφέρονται στην ΚΥΑ αφορούν :

- Φωτογράφιση
- κινηματογράφιση
- χρήση απεικονίσεων σε έντυπες και ηλεκτρονικές εκδόσεις (e-book)
- χρήση απεικονίσεων στο διαδίκτυο
- χρήση οπτικοακουστικών έργων χρήση για ηλεκτρονικούς ξεναγούς
- χρήση για παραγωγή οπτικοακουστικών έργων
- πραγματοποίηση εκδηλώσεων

► **Σύμφωνα με το Κεφ. 2 αρ. 5**

- Προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο υπό τον όρο «απεικονίσεις» και «εικόνες» νοούνται μόνο οι φυσικές (δηλαδή μόνο οι φωτογραφίες και τα οπτικοακουστικά έργα μνημείων) ή και οι τεχνητές (όπως οι ζωγραφικές ή ψηφιακές αναπαραστάσεις, οι σχεδιαστικές αποτυπώσεις).
- Η γενική αναφορά «στο διαδίκτυο» αφήνει ασαφές κατά πόσο η χρήση σε περισσότερους από έναν διαδικτυακούς τόπους απαιτεί ξεχωριστή αδειοδότηση και συνεπώς εκ νέου καταβολή τελών ή – εφόσον ο σκοπός παραμένει ο ίδιος – η χρήση εκλαμβάνεται ως ενιαία και συνεπώς τα τέλη καταβάλλονται άπαξ.

https://www.culture.gr/DocLib/g_56790.pdf

► **Σύμφωνα με το Κεφ. 2 αρ. 6**

Προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο η κοστολόγηση **ανά δευτερόλεπτο** απεικόνισης δύναται να εφαρμοστεί π.χ. σε εφαρμογές VR ψηφιακών περιήγησεων, των οποίων ο χρήστης επιλέγει το χρόνο που θα «κινηθεί» μέσα στο χώρο, υπαγόμενο στις διατάξεις του 3028/2002 (υφιστάμενο ή παραγόμενο με λογισμικό ?).

https://www.culture.gr/DocLib/g_56790.pdf

► **Σύμφωνα με το Κεφ. 2 αρ. 7**

Για τη χρήση απεικονίσεων ή οπτικοακουστικών έργων σε ψηφιακές εφαρμογές ηλεκτρονικών ξεναγών οι οποίες διανέμονται μέσω κινητής τηλεφωνίας ή άλλων ενσύρματων ή ασύρματων ηλεκτρονικών δικτύων καταβάλλεται τέλος το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό **20% επί της λιανικής τιμής πώλησώς της** εκάστοτε ψηφιακής εφαρμογής.

Στο υφιστάμενο ψηφιακό τοπίο και την ευρύτατη χρήση των προσωπικών ηλεκτρονικών συσκευών ο **έλεγχος** καθίσταται από πάρα πολύ **δύσκολος ως αδύνατος**.

- ▶ Τόσο όσον αφορά την **αδειοδότηση όσο και τον έλεγχο του περιεχομένου** αρμόδια Υπηρεσία είναι

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΜΝΗΜΕΙΩΝ (ΔΕΑΜ)

η οποία υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟΑ.

Η ΔΕΑΜ μεταξύ άλλων είναι αρμόδια για :

«Τον καθορισμό των προδιαγραφών, των όρων και των προϋποθέσεων προβολής και διάθεσης μέσω του διαδικτύου και λοιπών τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών του προερχόμενου από τα ανωτέρω ψηφιακού υλικού, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων και μεταδεδομένων που το συνοδεύουν.

Τη χορήγηση άδειας χρήσης από τρίτους απεικονίσεων μνημείων και ανάλογου οπτικοακουστικού υλικού, με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας στο διαδίκτυο και σε ψηφιακές εφαρμογές, εκτός όσων αδειοδοτούνται από τις ΕΦΑ και τις Ειδικές Περιφερειακές Υπηρεσίες*.»*

- ▶ Η περίπτωση της εφαρμογής **Acropolis Rock** της εταιρείας **Lightbuzz Software** αποτελεί ένα παράδειγμα απόπειρας παραγωγής και διάθεσης στο κοινό εφαρμογής ηλεκτρονικού ξεναγού χωρίς την εξασφάλιση των απαραίτητων αδειοδοτήσεων.
- ▶ Η εφαρμογή, η οποία παρουσιάστηκε και πήρε το πρώτο βραβείο σε διαγωνισμό καινοτομίας της Microsoft το 2011, κυκλοφόρησε εμπορικά το 2013, μπαίνοντας στη λίστα των top-30raiid εφαρμογών.

- ▶ Τον **Απρίλιο του 2015** η εταιρεία πρότεινε στο ΥΠΠΟ τη δωρεά της εφαρμογής, χωρίς κανένα κόστος και αναλαμβάνοντας η ίδια τα λειτουργικά έξοδα και τα έξοδα συντήρησης.
- ▶ Τον **Οκτώβριο** το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων αρνήθηκε τη δωρεά, αναφέροντας μεταξύ άλλων ότι για τη συγκεκριμένη παραγωγή δεν είχε τηρηθεί η προβλεπόμενη νόμιμη διαδικασία που περιελάμβανε την έγκριση της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων για τη χρήση εικόνων και την επιστημονική ακρίβεια του περιεχομένου εν γένει καθώς και την καταβολή τελών.

Η περίπτωση της Αρχαίας Κορινθού

- ▶ https://www.youtube.com/watch?time_continue=62&v=BWCyQit7joY
- ▶ On occasion of World Heritage Day on April 18, **Google Arts & Culture** announced that it has partnered with non-profit CyArk for a new online project offering users the chance to 'experience' some of the world's greatest wonders in 3D, among them **Greece's Ancient Corinth**, Thailand's Ayutthaya Kingdom, the Al Alzem Palace in Syria, Berlin's Brandenburg Gate and the ancient Mayan metropolis of Chichén Itzá in Mexico.

<https://news.gtp.gr/2018/04/18/ancient-corinth-goes-3d-google-cyark-project/>

- ▶ Όσον αφορά τις απεικονίσεις πολιτιστικού περιεχομένου στα **μέσα κοινωνικής δικτύωσης** (όπως facebook, instagram) και στο **διαδίκτυο** γενικότερα (youtube, open heritage by Google Arts and Culture, Wikimedia commons) εγείρονται ζητήματα που προκύπτουν από το γεγονός ότι οι όροι χρήσης των σχετικών διαδικτυακών τόπων καλούν όσους αναρτούν απεικονίσεις και οπτικοακουστικό υλικό σε αυτούς, να αποδεχτούν τον **όρο της εξουσιοδότησης της περαιτέρω χρήσης** του αναρτώμενου υλικού τόσο από τον διαδικτυακό τόπο αυτόν καθ' αυτόν όσο και από τους λοιπούς χρήστες του.

- ▶ Βάσει του **ν. 3028/2002** καθένας που λαμβάνει μια συγκεκριμένη άδεια για χρήση προστατευόμενου έργου ή υλικού δεν νομιμοποιείται a priori να μεταβιβάσει την άδεια αυτή ή να εξουσιοδοτήσει περαιτέρω οποιονδήποτε τρίτο να προβεί σε χρήση του αδειοδοτούμενου υλικού παρά μόνο στο πλαίσιο **της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας εφόσον έχει προβλεφθεί ειδικά**.
- ▶ Συνεπώς, στις περιπτώσεις **αποδοχής των όρων** χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σύμφωνα με τους οποίους ο χρήστης αποδέχεται τον όρο της εξουσιοδότησης της περαιτέρω χρήσης του αναρτώμενου υλικού τόσο από τον διαδικτυακό τόπο αυτόν καθ' αυτόν όσο και από τους λοιπούς χρήστες του, υφίσταται **παραβίαση** τόσο των όρων χρήσης της αδείας που έχει δοθεί από το αρμόδιο Υπουργείο όσο και κυρίως της σχετικής νομοθεσίας με την επιφύλαξη των περιορισμών του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, ενδέχεται να υπάρχουν ζητήματα πνευματικών δικαιωμάτων καθώς:

- ▶ Οι όροι χρήσης αυτών των ιστότοπων περιλαμβάνουν όρους σύμφωνα με τους οποίους οι χρήστες που προσθέτουν περιεχόμενο **παρέχουν τόσο σε άλλους χρήστες των μέσων όσο και στις εταιρείες που κατέχουν αυτές τις πλατφόρμες την άδεια να χρησιμοποιούν το υλικό.**
- ▶ Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι χρήστες που **ανεβάζουν περιεχόμενο δεν έχουν το δικαίωμα** ή άδεια για μια τέτοια πράξη.
- ▶ Τέλος, **το περιεχόμενο που αναρτάται μπορεί να αναπαραχθεί παράνομα** και να διατεθεί στο κοινό αλλά χωρίς να το καταλάβουν οι χρήστες.

Φωτογραφίες από τη δημοσίευση του χρήστη
Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων Ephorate of
Antiquities of Cyclades

στο Φωτογραφίες Χρονολογίου

Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων
Ephorate of Antiquities of Cyclades

Η Σελίδα σας αρέσει · 24 Ιανουαρίου ·
Τροποποιήθηκε ·

Μου αρέσει! Σχολιάστε Κοινοποιήστε

11

Παλαιότερα ▾

2 κοινοποιήσεις

1 σχόλιο

Garyfallia Argyropoulou warming water?
just a thought...

Μου αρέσει! · Απάντηση · 21 εβδομάδες

Γράψτε ένα σχόλιο...

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Προβολή όλων

Association of Greek Museologists
23 φίλοι · 2.683 μέλη

Μου αρέσει! Σχολιάστε Κοινοποιήστε

Επιλογές Αποστολή στο Messenger

Numismatic Museum

Αθήνα, Greece

GAMES

Πού σταματάει η φαντασία και αρχίζει η πραγματικότητα στην αναπαράσταση ενός ιστορικού περιβάλλοντος;

Digital
Culture_
Syros_
2021

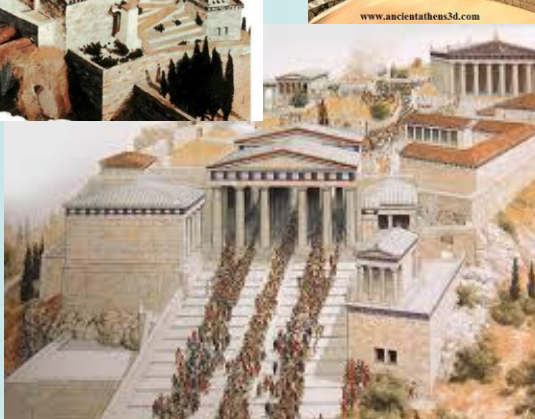
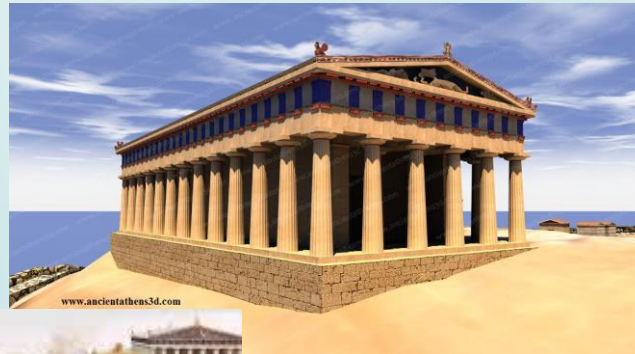
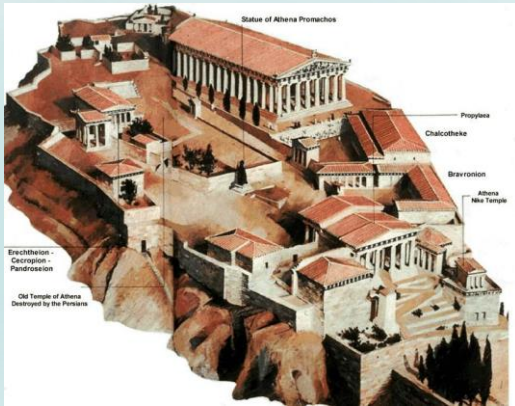

Αξίζει να αναφερθεί η περίπτωση των βιντεοπαιχνιδιών, ειδικά η περίπτωση του παιχνιδιού περιπέτειας Assassin's Creed Odyssey που παράγεται από την εταιρεία Ubisoft που λαμβάνει χώρα στην αρχαία Αθήνα του 5^{ου} αι. π.Χ.

[From archaeology to Assassin's Creed Odyssey - Reconstructing Athens in 3D - YouTube](#)

Πνευματική Ιδιοκτησία

- ▶ Δεδομένου ότι όπως προαναφέραμε η παραγωγή εικονικών περιβαλλόντων μπορούν να συνδιάσουν αγαθά πολιτιστικής κληρομιάς και σύγχρονης δημιουργίας τίθενται ζητήματα τήρησης του νόμου περί **πνευματικής ιδιοκτησίας των δημιουργών**.

Πνευματική Ιδιοκτησία

- ▶ Βασικός νόμος που διέπει το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας είναι ο **v. 2121/1993** για την «**Πνευματική Ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και άλλα πολιτιστικά θέματα**» (ΦΕΚ Α΄ 25/1993), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει,
- ▶ καθώς και ο **v. 4481/2017** (ΦΕΚ Α' 100/20.07.2017) για τη συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων, χορήγηση πολυεδαφικών αδειών για επιγραμμικές χρήσεις μουσικών έργων και άλλα θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.
- ▶ Στον τελευταίο προβλέφθηκε ειδικότερα η ίδρυση και λειτουργία της «Επιτροπής για τη Γνωστοποίηση Διαδικτυακής Προσβολής Δικαιωμάτων Πνευματικής Ιδιοκτησίας και Συγγενικών Δικαιωμάτων (ΕΔΠΠΙ)»

Πνευματική Ιδιοκτησία

- ▶ Το **δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας** περιλαμβάνει δύο κατηγορίες δικαιωμάτων: το περιουσιακό και το ηθικό δικαίωμα.
- ▶ Το **περιουσιακό δικαίωμα** δίνει τη δυνατότητα στον δημιουργό να επωφεληθεί οικονομικά από την εκμετάλλευση του έργου του. Περιλαμβάνει δε μια σειρά από εξουσίες, οι οποίες εξειδικεύονται στον νόμο, όπως ενδεικτικά την **εξουσία αναπαραγωγής, δημιουργίας παράγωγου έργου, διανομής, παρουσίασης στο κοινό, δημόσιας εκτέλεσης του έργου κλπ.**
- ▶ Στην περίπτωση που κάποιος πραγματοποιεί κάτι από τα προαναφερθέντα χωρίς την άδεια του δημιουργού, προσβάλλει το περιουσιακό δικαίωμα του τελευταίου εκτός αν τίθεται ζήτημα εφαρμογής ενός από τους προβλεπόμενους περιορισμούς.

Πνευματική Ιδιοκτησία

- ▶ Το **ηθικό δικαίωμα** περιλαμβάνει μια σειρά δικαιωμάτων, τα οποία αποδίδουν την ιδιαίτερη φύση του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς αποτυπώνουν την **προσωπική σχέση που συνδέει τον δημιουργό με το έργο του**.
- ▶ Ειδικότερα περιλαμβάνει εκτός άλλων την εξουσία δημοσίευσης του έργου, δηλαδή τη δυνατότητα του δημιουργού να αποφασίζει αν, πως, πότε και που το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό, την εξουσία αναγνώρισης της πατρότητας πάνω στο έργο και ιδιαίτερα την εξουσία να μνημονεύεται (ή να μην μνημονεύεται) το όνομα του δημιουργού στα αντίτυπα του έργου του με εμφανή τρόπο και σε κάθε δημόσια χρήση του.

Πνευματική Ιδιοκτησία

- ▶ Το **ηθικό δικαίωμα** να **απαγορεύει** οποιαδήποτε **παραμόρφωση, περικοπή ή άλλη τροποποίηση του έργου**, την **εξουσία προσπέλασης**, δηλαδή την εξουσία του δημιουργού να έχει πρόσβαση στο έργο του, την **εξουσία της υπαναχώρησης**, η οποία δίνει τη δυνατότητα στον δημιουργό να υπαναχωρήσει από συμβάσεις μεταβίβασης ή εκμετάλλευσης έργων λόγου ή επιστήμης, εφόσον είναι αναγκαίο για την προστασία της προσωπικότητάς του εξαιτίας μεταβολής στις πεποιθήσεις του ή στις περιστάσεις κατόπιν με την προηγούμενη καταβολή αποζημίωσης στον αντισυμβαλλόμενο για τη θετική του ζημία.
- ▶ Το ηθικό δικαίωμα **δεν μεταβιβάζεται**.

Πνευματική Ιδιοκτησία

- ▶ Σύμφωνα με το α. 28 του ν. 2121/1193 επιτρέπεται, **χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή**, η παρουσίαση στο κοινό έργων των εικαστικών τεχνών μέσα σε μουσεία, που έχουν την κυριότητα του υλικού φορέα όπου έχει ενσωματωθεί το έργο, ή στο πλαίσιο εκθέσεων, που οργανώνονται σε μουσεία.
- ▶ Επιπλέον σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου επιτρέπεται, χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή, η **παρουσίαση στο κοινό και η αναπαραγωγή σε καταλόγους έργου** των εικαστικών τεχνών στο μέτρο που αυτό είναι αναγκαίο για την διευκόλυνση της πώλησης του έργου.

Πνευματική Ιδιοκτησία

- ▶ Προκειμένου ο νόμος να δώσει τη δυνατότητα χρήσης των έργων στο σύνολο της κοινωνίας θέτει **χρονικά όρια του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας**.
- ▶ Συγκεκριμένα στο αρ. 29 του Ν.2121/93 ορίζεται ότι η πνευματική ιδιοκτησία διαρκεί όσο ο δημιουργός του έργου είναι εν ζωή και **70 χρόνια μετά το θάνατό** του, ενώ στη συνέχεια το έργο προστατεύεται από τον Υπουργό Πολιτισμού, ο οποίος εκπροσωπώντας το Κράτος, ασκεί τις εξουσίες του ηθικού δικαιώματος και συγκεκριμένα της αναγνώρισης της πατρότητας και της προστασίας της ακεραιότητας του έργου.

Πνευματική Ιδιοκτησία

- ▶ Δεν προστατεύονται ειδικότερα με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας οι **εκφράσεις της λαϊκής παράδοσης**, οι **ειδήσεις** και τα απλά γεγονότα, οι **μαθηματικοί τύποι**, οι **διαδικασίες** και οι **μέθοδοι**.

Πνευματική Ιδιοκτησία

- ▶ **Τα έργα που δημιουργούνται από τους δημόσιους υπαλλήλους**, και που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο της άσκησης υπηρεσιακών καθηκόντων του υπαλλήλου, το περιουσιακό δικαίωμα μεταβιβάζεται αυτοδικαίως στο Δημόσιο, εκτός εάν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά.

European Union Initiatives

- ▶ Η Ελλάδα είναι κράτος μέλος της **Ευρωπαϊκής Ένωσης** και ως εκ τούτου θα πρέπει επίσης να λάβουμε σοβαρά υπόψη την πρωτοβουλία της ΕΕ για τη διάδοση του πολιτιστικού «αποθέματος» της Ευρώπης μέσω της ψηφιοποίησης, κυρίως για σκοπούς διατήρησης καθώς και για τη διάθεση ψηφιακού περιεχομένου.

European Union Initiatives

Σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να αναφερθούν οι κύριες διατάξεις της σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 27ης Οκτωβρίου 2011

- ▶ σχετικά με την ψηφιοποίηση και την επιγραμμική προσβασιμότητα πολιτιστικού υλικού και την ψηφιακή διαφύλαξη.
- ▶ Η σύσταση τονίζει ότι το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη επιδιώκει να βελτιστοποιήσει τα οφέλη των τεχνολογιών πληροφοριών για την οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ποιότητα ζωής των ευρωπαίων πολιτών.
- ▶ Η σύσταση κάνει ιδιαίτερη αναφορά στην Europeana, “The European digital library, archive and museum”.

Συμπεράσματα

- ▶ Στο διαδίκτυο υπάρχουν πολλές ψηφιακές εφαρμογές που προσφέρουν υπό πληρωμή ή δωρεάν ξεναγήσεις σε διάφορους αρχαιολογικούς χώρους, μέσω της εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας.
- ▶ Εμπλουτίζονται επίσης με πληροφορίες, ιστορικές εικόνες, βίντεο, ιστορίες κ.λπ.
- ▶ Οι περισσότεροι από αυτούς δεν έχουν υποβάλει αίτηση για την απαραίτητη άδεια και η ιστορική τους ακρίβεια είναι υπό αμφισβήτηση.
- ▶ Στην Αθήνα, για παράδειγμα, μπορούμε να διακρίνουμε τις περιπτώσεις του Athens Time Walk και του Walk the Wall Athens.
- ▶ Αυτές οι εφαρμογές είναι διαθέσιμες μέσω της πλατφόρμας Google Play.

https://www.youtube.com/watch?time_continue=32&v=chMbHEFi_oY

Συμπεράσματα

- ▶ Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η εφαρμογή του σχετικού ελληνικού νομικού πλαισίου για την ψηφιακή απεικόνιση και την ηλεκτρονική διανομή προστατευμένων πολιτιστικών πόρων θα γίνει ολοένα και πιο δύσκολη στο μέλλον,
- ▶ απαιτώντας τη λήψη πολλών επιπλέον τεχνολογικών μέτρων εκ μέρους των αρμόδιων υπηρεσιών,
 - ▶ **δεδομένου ότι η τεχνολογία φαίνεται να βρίσκεται συνεχώς μπροστά από το νόμο.**
- ▶ Για το λόγο αυτό, φαίνεται απαραίτητη (?) η δημιουργία ειδικού τμήματος αφιερωμένου στη συνεχή παρακολούθηση ιστού και ηλεκτρονικής παρακολούθησης για την αποφυγή της εμπορίας παράνομου ή μη κατάλληλου περιεχομένου,
 - ▶ **δεδομένου ότι η αγορά δεν φαίνεται να ακολουθεί τους ισχύοντες νόμους αδειοδότησης.**

Συμπεράσματα

Επιπλέον,

- ▶ τα συμβόλαια σχεδιαστών, φωτογράφων, παραγωγών εφαρμογών υπολογιστών κ.λπ. όσον αφορά την παραγωγή, αναπαραγωγή και περαιτέρω διαδικτυακή προώθηση του έργου τους και την παραχώρηση ή μη των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας τους, πρέπει να καθιερωθούν.
- ▶ Ωστόσο, τα κρίσιμα ζητήματα που σχετίζονται με τον εμπλουτισμό του σχετικού νομικού πλαισίου, η εισαγωγή (ή η αποσαφήνιση) κανονισμών για τις διαδικτυακές πλατφόρμες προμήθειας πλήθους και τα κοινωνικά μέσα και η προστασία και η διαχείριση των πνευματικών δικαιωμάτων δείχνουν
- ▶ **ότι χρειαζόμαστε μια σοβαρή εθνική ψηφιακή πολιτιστική στρατηγική.**

Συμπεράσματα

- ▶ Θα πρέπει να αποσαφηνιστεί το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με τις διαδικτυακές πληθοποριστικές πλατφόρμες.

<https://www.europeana.eu/portal/el/rights/terms.html>

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-cultural-heritage>

Πρόταση

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι:

- ▶ Σε αυτήν τη νέα ψηφιακή εποχή οι εμπλεκόμενοι θεσμικοί ενδιαφερόμενοι θα επωφεληθούν περισσότερο με την υιοθέτηση των **OpenData** και την εισαγωγή ενός **νέου συστήματος «πιστοποίησης»**.
- ▶ Αυτό σημαίνει ότι, αντί να προσπαθούν να ανακαλύψουν σε αυτή την παγκόσμια αγορά τι είναι παράνομο,
- ▶ **το ελληνικό κράτος θα μπορούσε να εισαγάγει έναν οργανισμό τυποποίησης που θα αφορά την «επιβράβευση» και την προώθηση των βέλτιστων πρακτικών.**

Thank you!

Konstantina Siountri

Adjunct Lecturer at Master of Science (M.Sc.)

in "Modern Information Technologies and Services" of University of Western Macedonia

Degree &

in " Digital Culture, Smart

Cities, IoT and ADT " at the track "Digital Culture " at University of Piraeus.

ksiountri@unipi.gr